

Sygn. akt VU 12/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Główczyński

Protokolant: Magdalena Pańków

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2014 roku w Legnicy

sprawy z wniosku R. C., M. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w P.

o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dot. M. C.

na skutek odwołania R. C., M. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w P.

z dnia 25 września 2013 roku

znak(...)

oddala odwołania.

Sygn. akt VU 12/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 września 2013 r. znak (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. ustalił odstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe i zdrowotne od przychodów uzyskanych w okresie od kwietnia 2013 r. do lipca 2013 r. przez M. C. z tytułu zatrudnienia w (...). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w trakcie trwania urlopu wychowawczego udzielonego M. C. przez Powiatowy Urząd Pracy w L. Filia w C., wnioskodawczyni zawarła z R. C. umowę o pracę na okres od 2 kwietnia 2013 r. do 1 kwietnia 2014 r. za wynagrodzeniem 3.780,00 zł brutto. Pozostali pracownicy zatrudnieni przez płatnika składek w tym okresie na podstawie umowy zlecenia uzyskiwali wynagrodzenie w wysokości 200,00 zł. Co więcej, od dnia 16 maja 2013 r. pracownica przebywała na zwolnieniu lekarskim, w trakcie którego pobierała zasiłek z ubezpieczenia społecznego. Zdaniem organu rentowego powyższe okoliczności stanowiły podstawę do stwierdzenia, że przedmiotowa umowa została zawarta w celu uzyskania wysokich świadczeń z ubezpieczeń społecznych i z tego względu jest niezgodna z zasadami współżycia społecznego. Z tej przyczyny podstawa wymiaru składek za okres od kwietnia do lipca 2013 r. została obniżona do minimalnego wynagrodzenia za pracę w wysokości 1.600,00 zł brutto, przy czym podstawa wymiaru za okres od maja do lipca 2013 r. została dodatkowo pomniejszona o liczbę dni zasiłku chorobowego.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł R. C. zarzucając, że jest ona krzywdząca i sprzeczna z obowiązującym prawem. Wyjaśnił, że osoby zatrudnione przez niego na podstawie umowy zlecenia to kierowcy i kurierzy,

natomiast M. C. została zatrudniona jako pracownik administracyjno – biurowy, a więc osoba z wyższym wykształceniem, kwalifikacjami i szerszym zakresem obowiązków. Powyższe uzasadniało przyznanie na rzecz ubezpieczonej wynagrodzenia w wyższej wysokości niż wynagrodzenie należne zatrudnionym na podstawie umowy cywilno-prawnej.

W odwołaniu od decyzji z dnia 25 września 2013 r. M. C. wskazała, że zakres obowiązków, jaki został jej powierzony na stanowisku referenta odbiegał w znaczny sposób od obowiązków pozostałych pracowników zatrudnionych w (...). Ustalone w umowie o pracę wynagrodzenie nie było wygórowane i było najniższym akceptowanym wynagrodzeniem na stanowisku o tak szerokim zakresie obowiązków, jeśli uwzględnić dodatkowo, że przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w kwietniu 2013 r. wyniosło 3.830,89 zł. Dlatego też zrównanie podstawy wymiaru składek z wynagrodzeniem minimalnym nie znajdowało jakiegokolwiek uzasadnienia. M. C. wywodziła ponadto, że w uzasadnieniu zaskarżonej organ rentowy nie wyjaśnił, z jakich przyczyn uznał, że ustalenie w umowie o pracę wynagrodzenia w wysokości 3.780,00 zł jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i nie dlatego odmówiono wiarygodności i mocy dowodowej dokumentacji osobowej, która potwierdza zasadność wypłaty wynagrodzenia we wskazanej wysokości, przez co dopuścił się naruszenia art. 107 § 1 i § 3 k.p.a. w zw. z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczenia społecznego. Wnioskodawczyni podniosła dalej, że sporządzając zawiadomienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego Zakład Ubezpieczeń Społecznych dopuścił się naruszenia art. 54 § 1 pkt 2, pkt 3 i pkt 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, bowiem pismo to nie zawierało m.in. imienia i nazwiska osoby wzywanej osoba oraz pouczenia o skutkach prawnych niezastosowania się do jego treści. Dodatkowo wskazała, że w toku postępowanie przed organem rentowym doszło do naruszenia art. 10 k.p.a. w zw. z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, z uwagi na niezapewnienie jej udziału w każdym stadium postępowania oraz art. 77 k.p.a., bowiem materiał dowodowy stanowiący podstawę wydania zaskarżonej decyzji nie został zgromadzony w sposób wyczerpujący i w całości rozpatrzony.

W odpowiedzi na odwołania, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. C. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą (...)w zakresie usług transportowych oraz windykacji. Do realizacji przedmiotu działalności, firma dysponuje ośmioma samochodami oraz zatrudnia czterech pracowników (kierowców i kurierów) na podstawie umowy zlecenia za wynagrodzeniem 200,00 zł miesięcznie.

Dowód: przesłuchanie R. C.: 00:17:39-00:24:07.

Z dniem 4 maja 2000 r. M. C. została zatrudniona w Powiatowym Urzędzie Pracy w L. Filia w C.. Od marca 2012 r., w związku z narodzinami pierwszego dziecka, wnioskodawczyni korzystała z urlopu macierzyńskiego. Po upływie okresu zasiłkowego, M. C. udzielono urlopu wychowawczego. W trakcie trwania urlopu wychowawczego, w dniu 2 kwietnia 2013 r. ubezpieczona zawarła z R. C. umowę o pracę na okres od 2 kwietnia 2013 r. do 1 kwietnia 2014 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku referent do spraw windykacji i transportu za wynagrodzeniem 3.780,00 zł brutto. R. C. wnioskodawczyni знаła przed zawarciem umowy o pracę ze spotkań towarzyskich. W chwili zawarcia umowy o pracę M. C. była w ciąży. O fakcie tym poinformowała R. C..

Zgodnie z treścią zawartej w dniu 2 kwietnia 2103 r. umowy o pracę M. C. miała zajmować się pozyskiwaniem i obsługą już pozyskanych klientów w zakresie windykacji i transportu, sporządzaniem pisemnych i telefonicznych wezwań dłużników do zapłaty, a także pozyskiwaniem informacji o stanie majątkowym dłużników, wywiadem i negocjacjami spłaty zadłużenia, sporządzeniem pozwów, wezwań oraz pism, rozliczaniem i wykonywaniem podsumowań pracy kierowców i ich efektywności oraz rozliczaniem kosztów, nadzorem i raportowaniem pojazdów z systemu nawigacji GPS. Do obowiązków wnioskodawczyni należeć miało również wykonywanie ofert dotyczących transportu i windykacji w celu pozyskania klientów, odbywanie wyjazdów służbowych, dokonywanie przelewów firmowych na wyraźne

plecenie pracodawcy, przegląd i kontrola dokumentacji dotyczącej środków transportu, wykonywanie ofert sprzedaży, wystawianie faktur w imieniu pracodawcy, jak również przygotowywanie umów dla pracowników.

Przed zawarciem umowy o pracę M. C. została skierowana przez pracodawcę na badania lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku specjalisty do spraw windykacji i transportu oraz na szkolenie wstępne w dziedzinie BHP.

Wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 2 kwietnia 2013 r.

W czasie trwania umowy M. C. zajmowała się wystawianiem faktur VAT, sporządzała i wysyłała pisemne wezwania dłużników do zapłaty, wysyłała oferty windykacje w formie elektronicznej oraz podpisywała umowy z wierzycielami.

W okresie od dnia 16 maja 2013 r. do dnia 18 października 2013 r., tj. do dnia porodu, wnioskodawczyni korzystała ze zwolnienia lekarskiego, natomiast po urodzeniu dziecka zwróciła się do R. C. o udzielenie urlopu macierzyńskiego na okres do października 2014 r. W okresie zwolnienia lekarskiego oraz urlopu macierzyńskiego M. C., R. C. nie zatrudnił na jej miejsce żadnego innego pracownika.

Dowód: - przesłuchanie M. C.: 00:05:43:00:17:39;

- przesłuchanie R. C.: 00:17:39-00:24:07;

- akta ubezpieczeniowe: pismo ZUS z dnia 03.07.2013 r.; skierowanie do przeprowadzenia badań profilaktycznych; umowa o pracę z dnia 02.04.2013 r.; faktura VAT; wezwania do zapłaty; karta szkolenia wstępnego.

W dniu 30 lipca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniającego, mające za celu ustalenie zasadności zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego M. C. z tytułu zatrudnienia w (...).

/okoliczności bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania M. C. i R. C. nie zasługiwały na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy z zastrzeżeniem ust. 2 (w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną). Za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu (ust. 9). Powyższe zasady stosuje się odpowiednio w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku (ust. 10).

Jak wynika natomiast z art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Zgodnie zaś z art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135), do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5 (przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa

w ust. 1, nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), 6 (podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych) i 10.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że w dniu 2 kwietnia 2013 r. pomiędzy M. C. a R. C. doszło do zawarcia umowy pracę na okres od 2 kwietnia 2013 r. do 1 kwietnia 2014 r. na stanowisku referent do spraw windykacji i transportu. Bezspornym było również i to, że umowa ta była realizowana.

Kwestią sporną pomiędzy stronami niniejszego postępowania było natomiast to, czy organ rentowy prawidłowo ustalił M. C. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe i zdrowotne za okres od kwietnia 2013 r. do lipca 2013 r. Organ rentowy zakwestionował bowiem zasadność wypłaty na rzecz wnioskodawczyni świadczenia z ubezpieczenia społecznego od kwoty wynagrodzenia za pracę wykazanej na dokumencie rozliczeniowym ZUS RCA sporządzonym przez płatnika składek za kwiecień 2013 r., tj. od kwoty 3.780,00 zł brutto argumentując, że umowa o pracę zawarta pomiędzy ubezpieczoną a pracodawcą była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia za pracę.

W tym miejscu należy wskazać, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., sygn. akt III UK 7/09).

W ocenie Sądu przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że otrzymywanie przez wnioskodawczynię wynagrodzenia za pracę w wysokości 3.780,00 zł brutto było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Jak wynikało bowiem z przesłuchania M. C. do zawarcia umowy o pracę z dnia 2 kwietnia 2013 r. doszło niedługo po tym, jak ubezpieczona dowiedziała się o drugiej ciąży. R. C. zeznał ponadto, że wnioskodawczyni poinformowała go, iż spodziewa się dziecka. W chwili zawierania umowy o pracę pracodawca musiał więc mieć świadomość, że umowa ta będzie mogła być w pełni realizowana najpóźniej od chwili porodu, a mimo to zatrudnił M. C. na okres roku.

Nie może pozostać niezauważony również fakt, że zawarciu przedmiotowej umowy towarzyszyły również specyficzne okoliczności. M. C. i R. C. znali się bowiem na długo przed nawiązaniem stosunku pracy.

W wątpliwość należy poddać zatrudnienie wnioskodawczyni za wynagrodzeniem 3.780,00 zł miesięcznie również i z tego względu, że w okresie zwolnienia lekarskiego oraz urlopu macierzyńskiego M. C., płatnik składek nie zatrudniła na jej miejsce żadnego innego pracownika (umowa na czas zastępstwa, umowa zlecenia). Co więcej, rozmiar działalności prowadzonej przez płatnika składek nie jest znaczny, zaś pracownicy zatrudnieni przez R. C. na podstawie umowy zlecenia uzyskiwali wielokrotnie niższe wynagrodzenie niż wnioskodawczyni.

Sąd miał na uwadze, że z punktu widzenia treści stosunku pracy i roszczeń z niego wynikających nie ma przeszkód, aby prywatny pracodawca przyznawał pracownikowi świadczenia w dowolnie wysokich kwotach. Istotne jest jednak, iż w rozpatrywanym stanie faktycznym wypłata wynagrodzenia w kwocie ustalonej w umowie o pracę narusza zasady współzycia społecznego, bowiem prowadzi do świadomego osiągnięcia korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych. Z tego względu swoboda w kształtowaniu wysokości wynagrodzenia pracownika nie może być honorowana kosztem innych uczestników tego systemu.

Sumując, umowa o pracę zawarta pomiędzy ubezpieczoną a pracodawcą była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia za pracę. W konsekwencji organ rentowy prawidłowo ustalił podstawy wymiaru oraz wysokość składek jakie obowiązany był odprowadzić płatnik od przychodów

uzyskanych przez ubezpieczoną z tytułu stosunku pracy w okresie od kwietnia do lipca 2013 r. przyjmując w tym względzie minimalne wynagrodzenie za pracę w wysokości 1.600,00 zł brutto.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisów postępowania administracyjnego należało zauważyć, iż postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że sąd ubezpieczeń społecznych może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1980 r., sygn. akt III CZP 43/80). Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania, co wynika również z faktu, iż przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie przewidują w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych formuły uchylenia decyzji.

Odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż podnoszone przez wnioskodawczynię zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania administracyjnego pozostawała poza przedmiotem niniejszego postępowania.

Z powyższych względów Sąd, na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie M. C. i R. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z dnia 25 września 2013 r. znak (...).